

Evaluering af Foreningsunderstøttelse i Gellerup/Toveshøj

Ekstern evaluator: Nanna Schneidermann, Ph.D. i antropologi, schneidermanns@gmail.com

Introduktion

Dette er en slutevaluering af projektet "Foreningsunderstøttelse", der har løbet i perioden 2014/2015, og den er forbundet med projektets afsluttende statusrapport. Projektets formål har været at styrke foreningernes organisering og formalisering, styrke foreningernes kapacitet til at rekruttere frivillige samt at opkvalificere dem med henblik på at søge ekstern støtte. Derudover har det været en ambition at skabe mere samarbejde blandt områdets mange foreninger, på tværs af etnisk baggrund.

Til det formål blev en netværkskoordinator ansat i medio marts 2014.

Netværkskoordinatoren har i projektperioden fungeret som rådgiver for lokalområdet foreninger og har arrangeret en række initiativer for at understøtte de lokale foreningers udvikling og formalisering. Funktionen videreføres i de kommende år som en del af Helhedsplanen i Gellerup/Toveshøj.

Denne eksterne evaluering er baseret på en flerhed af kilder, herunder kvantitative data indsamlet fortløbende under hele projektperioden, og kvalitative interviews med projektmedarbejderen og medarbejdere i Brabrand Boligforenings boligsociale sekretariat samt foreningsledere i Gellerupområdet foretaget i december 2014 og januar 2016. Derudover drages også på kvalitative data indsamlet i forbindelse med et tidligere projekt om foreningslivet i Gellerup/Toveshøj udført i juni 2014.

Projektets kvantitative mål er mødt idét projektet har hjulpet 11 grupper med at blive formaliserede foreninger med mulighed for at søge ekstern støtte, mens over 20 foreninger har deltaget i projektets "Foreningernes Dag" samt netværksmøder. Derudover har projektet ydet støtte til over 200 kontinuerlige aktiviteter og arrangementer. I det følgende evalueres projektets mål i forhold til de centrale aktiviteter og tiltag: rådgivning, netværk, udvikling af informationsmateriale og kapacitetsopbygning. Disse gennemgås med særligt fokus på udviklingen af metoder til "hjælp til selvhjælp". Herefter behandles netværkskoordinatorens funktion som bindeled imellem foreninger og andre aktører kort, før undersøgelsens resultater sammenfattes i en konklusion.

Rådgivning

Rådgivning af foreningsledere og -medlemmer har i projektperioden været den mest tidskrævende aktivitet. Netværkskoordinatoren har stået til rådighed for lokale foreninger både indenfor ud udenfor konventionelle arbejdstider, og rådgivningen er foregået ved aftalte møder eller ved at foreningsledere besøger sekretariatet i åbningstiderne, så vel som telefonisk og via e-mail. Rådgivningen har ofte taget form af længere eller korterevarende forløb i forbindelse med at en forening gennemgår en forandring. Det kan være at få udarbejdet vedtægter og holdt en stiftende generalforsamling, at søge godkendelse hos kommunen eller at gennemgå et "generationsskifte" når der vælges en ny bestyrelse. Flere af de adspurgte foreningsledere fremhæver at det, at rådgivningen er tilgængelig og kan handle om både stort og småt er afgørende for udviklingen af deres

foreninger. "Man kan altid bare ringe, og så får man hjælp hvis man står og har brug for det," fortæller en bestyrelsesformand.

Det har været en central opgave for projektet at tilskynde lokale grupper til at formalisere deres arbejde som foreninger samt at understøtte denne proces. Her har den personlige rådgivning i høj grad understøttet udviklingen, men den har også bidraget til fastholden frivilligt engagement ved at understøtte de forandringsprocesser der ellers kan være frustrerende og demotiverende for frivillige.

Netværk

Gellerupområdet har et rigt foreningsliv med et sted imellem 65 og 75 organiserede grupper. Grupperne er af meget forskellig karakter og har forskellige grader af formel organisering. Omfanget af foreninger gør det svært for både frivillige og professionelle at overskue hvilke foreninger, hvilke aktiviteter samt hvilke organisatoriske kapaciteter der eksisterer i lokalområdet. Andre initiativer i Gellerup, som for eksempel Foreningernes Hus, bidrager til at styrke foreningslivet og skabe samarbejde og overblik. Foreningsunderstøttelsen har styrket denne proces ved at arbejde målrettet med at skabe netværk imellem foreninger og støtte udviklingen af fælles tiltag, hvor foreninger arbejder sammen om større arrangementer.

- Foreningsnetværk
 - Mere end 15 foreninger har mødtes ca. 4 gange om året til netværksmøder. Formålet er at styrke samarbejdet mellem foreninger samt erfaringsudveksling
- Netværksdag / Foreningernes Dag
 - I både 2014 og 2015 afholdtes en Foreningernes Dag hvor lokalområdet foreninger samledes omkring workshops og oplæg med fokus på kapacitetsopbyggelse og netværk.
- Foreningstræet
 - Foreningstræet blev skabt under Foreningernes dag og er udviklet i samarbejde med de lokale foreninger med henblik på at skabe overblik over hvilke foreninger der findes i lokalområdet samt hvilke aktiviteter de afholder. Foreningstræet er blevet et værktøj der kan synliggøre lokale kapaciteter og skabe samarbejde mellem foreninger med lignende aktiviteter.
- Fælles aktiviteter
 - Netværket blandt lokale foreninger har ført til flere fælles aktiviteter, for eksempel dimissionsrets, grundlovsfest og ferieaktiviteter for børn.
- Formidling af kontakt til mulige partnere udenfor Gellerup

Igennem netværksaktiviteter har projektet opnået sine mål omkring at skabe mere samarbejde på tværs af foreninger, men også i betydeligt grad udviklet sine egne metoder til at skabe "hjælp til selvhjælp" blandt lokalområdets foreninger.

Udvikling af informationsmateriale

Under arbejdet med de lokale foreninger blev det klart, at mange grupper der ønsker at konstituere sig som forening har svært ved at finde nødvendig viden og redskaber. Netværkskoordinatoren forklarer, at sådan information findes for eksempel på kommunens hjemmeside, men at lokale grupper havde svært ved at finde og anvende denne type af information. Derfor blev der udarbejdet en "Foreningsmappe" som udleveres til de foreninger, der ønsker at formalisere deres organisation. I mappen findes information og "guides" til foreningslivet, udarbejdet i samarbejde med Sport & Fritid i Aarhus Kommune. Den indeholder blandt andet

- Årshjul – med frister for ansøgning til lokale puljer
- Guide til at lave en medlemsliste
- Guide til at holde en generalforsamling
- Guide til budget og regnskab
- Materiale om at engagere forældre og andre frivillige
- Information om lokalebooking / egne lokaler
- Information om aktivitetsstøtte

Foreningsmappen er et tiltag der understøtter foreningers muligheder for at være selvklørende og selvstændigt styrke deres interne organisation, udvikle aktiviteter, søge om ekstern støtte samt at mobilisere og fastholde frivillige. Endvidere kan Foreningsmappen være et vigtigt redskab for bestyrelsesarbejde, der letter vidensdeling og overlevering, når der sker udskiftninger i en forenings bestyrelse.

Kapacitetsopbygning

Ovenstående aktiviteter har bidraget til opbyggelsen af kapacitet og opkvalificering af de frivillige der er engageret i foreningsarbejde i Gellerup/Toveshøj. Derudover har en række aktiviteter fokuseret mere eksplicit på opkvalificering af uddannelse af foreningsaktive:

- Uddannelse af foreningsledere
 - Projektet har understøttet opkvalificeringen af foreningsfrivillige ved at formidle kontakt til udbydere af kurser for foreningsfrivillige. Alt efter foreningernes behov har det herigennem været muligt at kapacitetsopbygge lokale foreninger samt skabe netværk blandt frivillige fra forskellige dele af Aarhus kommune.
- Uddannelse af trænere
 - Projektet har understøttet uddannelsen af trænere til lokale sportsforeninger. Blandt andet er en gruppe unge kvinder blevet uddannet som svømmetrænere og livreddere og dette har været med til at skabe flere muligheder for piger og kvinders deltagelse i svømmehold i den lokale svømmehal. Ved uddannelsen af trænere har projektet bidraget til at udvikle og understøtte allerede eksisterende aktiviteter blandt de lokale foreninger.

Netværkskoordinatoren som bindeled

I den første del-evaluering blev det noteret at i netværkskoordinatorens arbejde er der opstået en vigtig synergieffekt i mellem flere af interventionerne i lokalområdet, der er rettet mod at styrke foreningslivet. I det følgende uddybes dette med særligt fokus på foreningslederens brug af rådgivning og netværk igennem netværkskoordinatoren.

Foreningslederne som deltog i nærværende undersøgelse understregede at "nærhed" og den personlige kontakt med netværkskoordinatoren som vigtig for foreningsunderstøttelsen. Dels er det svært for de enkelte foreninger at navigere i kommunale og andre bureaukratiske systemer, dels oplever nogle foreninger at det kan være svært at få den rette "vej ind" til nye samarbejdspartnere.

"Måske kan jeg finde dem på internettet, men det kan være svært at få kontakt, og det kan foreningsunderstøttelsen hjælpe med," fortæller en foreningsleder. Her er netværkskoordinatoren blevet et vigtigt bindeled mellem lokale foreninger og aktører udenfor Gellerup og i det kommunale system.

Funktion som netværkskoordinator er effektiv med hensyn til formalisering og kapacitetsopbyggelse i de lokale foreninger, men særligt som formidler og bindeled imellem lokale foreninger og andre aktører. Ud fra ovenstående er det klart at denne funktion har haft en positiv effekt i forhold til at understøtte foreningers formalisering og opkvalificering.

Dog anfører en foreningsleder, at det kan være svært for lokale aktører at skelne imellem rådgiverfunktionen og de bevilliger som foreninger tildeles takket været rådgivningen. Derfor vil det i fremtiden fortsat være vigtigt at italesætte netværkskoordinatorrollen som et bindeled til for eksempel kommunale aktører, og at tilskynde at foreningsledere skaber deres egne netværk i forbindelse med samarbejde og fundraising.

Konklusion

Det støttede projekt med fokus på foreningsunderstøttelse i Gellerup/Toveshøj har i høj grad opnået de opstillede mål. Derudover har projektet udviklet sine egne metoder til "hjælp til selvhjælp" blandt foreningsfrivillige i området. Rådgivning og kapacitetsopbygning har bidraget til at styrke foreningernes organisering og formalisering, mens netværksaktiviteter og udarbejdelse af informationsmateriale har udviklet foreningernes kapacitet til at rekruttere og fastholde frivillige. Både den personlige rådgivning og mere formelle arrangementer har vist lokale grupper fordelene ved at skabe formelle foreningsstrukturer der giver mulighed for at blive tilskudsberettiget i forhold til Folkeoplysningsloven. Projektets høje aktivitetsniveau og effektive metoder har medvirket til at mere end ti grupper nu er formaliserede og godkendte som foreninger. Projektet har på denne vis bidraget til at skabe flere og bedre aktiviteter for områdets børn og unge, da disse foreninger nu har mulighed for at søge om kommunal støtte.

